

Este clar că analele prusiene înfățișează o icoană deformată a bătăliei, ca să explice înfringerea cavalerilor, s-o arate ca rezultatul unei lupte între o mică oaste vitează și un potop uriaș de dușmani, care a copleșit-o. De aici umflarea numărului dușmanilor pînă la cifre ridicele. Dar nu numai numărul oștenilor este de necrezut, ci și compoziția armatei adverse. Cronicile prusiene vor să arate pe cavalerii cruciați în îndeplinirea misiunii lor de apărători ai credinței catolice, de aceea subliniază prezența între dușmani a păgînilor și schismaticilor: turcii care nu aveau ce căuta în Prusia, tătarii păgîni, rușii și moldovenii schismatici. Nicăieri în cronicile prusiene, moldovenii nu sînt pomeniți în lupta de la Grünwald, ca un element distinct de înșirarea suspectă a tuturor popoarelor din răsăritul Europei. Ei figurează numai în această listă generală, care trebuie respinsă în bloc de critica istorică.

Cronicile care vorbesc de lupta de la Grünwald, în afara celor prusiene, nu pomenesc de participarea moldovenilor. Cronicile rusești vorbesc numai de litvani și de poloni¹⁶. Între izvoarele polone, principala mărturie asupra bătăliei este cea din cronica lui Długosz, cu detalii precise asupra compoziției fiecăreia din cele două oști. Długosz nu se mărginește să arate deosebit toate detașamentele cu numele comandanților respectivi, înșirate pe 12 coloane de text, dar precizează și locul ocupat de fiecare contingent în bătălie, la centru și aripi. Cronicarul polon vorbește de cetele de oșteni venite din Podolia, de rușii din oastea lui Witold, care cuprindea un detașament de călăreți tătari. În oastea polonă erau mercenari boemi și moravi, arătați ca șefii lor, feudatari din Halici și Mazovia. Se înșiră și toate steagurile teutone cu comandanții lor, dar nicăieri nu e vorba de moldoveni¹⁷. Omisiunea nu e întâmplătoare, deoarece cronicarul face o analiză completă a oștii, nici voită, căci Długosz simpatizează pe moldoveni în scrierea sa și recunoaște cu laudă participarea moldovenilor ca aliați ai Poloniei în războiul din Prusia¹⁸.

Concluzia noastră este că moldovenii n-au participat la lupta de la Grünwald, ceea ce corespunde cu prevederile de atunci ale actelor de vasalitate, care nu impuneau moldovenilor să lupte în Prusia, precum și cu împrejurările speciale de politică generală din 1410. La acea dată, Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei, vecin primejdios al Moldovei, sprijinea pe cavalerii teutoni, cu care era aliat. În asemenea condițiuni, o prudență politică elementară dicta lui Alexandru cel Bun să nu-și trimită oastea în Prusia, ațîțînd prin aceasta pe puternicul rege al Ungariei și Germaniei.

Tratatul de Lublau (1412). Conjunctura politică urma să se schimbe: în urma războiului dintre Polonia și Ungaria din 1411, regele Vladislav obligă pe Alexandru cel Bun să înnoiască tratatul omagial cu Polonia, la 25 mai¹⁹, tratat în care se prevedea în special alianța împotriva Ungariei. Dar în anul următor, în fața creșterii primejdiei turcești, se produce o împăcare între Polonia și Ungaria. Prin tratatul de la Lublau (orașel în Slovacia), se ajunge la o înțelegere între Polonia, Ungaria și Litvania, socotite ca trei puteri separate. Tratatul este îndreptat în primul rînd împotriva turcilor și trebuie înțeles

¹⁶ *Polnoe sobranie russkikh letopisei, VIII, Voskresenskaia letopis*, St. Petersburg, 1859, p. 86, sub titlul: *Despre războiul Litvaniei cu nemții*.

¹⁷ I. Długosz, *op. cit.*, I—2, col. 240—245.

¹⁸ Vezi mai jos.

¹⁹ M. Costăchescu, *op. cit.*, II, pp. 637—638. Cf. și C. Racoviță, *Începuturile suzeranității polone asupra Moldovei*, în *Revista istorică română*, X, 1940, p. 263.